

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Alfred Kristensen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Man gik derefter til:

Første behandling af forslag til lov om udskydelse af revisionen af lov om folkebiblioteker.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 1231, fremsættelsen i tidenden sp. 2370).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Lysholt Hansen: I sin fremsættelsestale siger ministeren, at det er med betænkelighed, han fremsætter det foreliggende lovforslag om atter at udskyde revisionen af tilskudsbestemmelserne i biblioteksloven, efter at der også er sket en udskydelse i de to sidste folketingsår.

Som formand for et centralbibliotek har jeg nu gennem en årrække set, hvorledes dets muligheder for at opfylde de forpligtelser, det har i henhold til loven, er blevet forringet. På biblioteksmøder har jeg konstateret, at det samme forhold gør sig gældende for andre biblioteker. Jeg deler derfor fuldt ud ministerens betænkeligheder, og jeg mener ligesom ministeren, at det ville være saglig forsvarligt nu at lade tilskudsbestemmelserne ajourføre i overensstemmelse med biblioteksrådets indstilling. Med den stigning, der har været i prisniveauet siden 1950, er der en stadig større del af bibliotekerne, der er nået op på stedlige tilskud over 50 000 kr., som er den grænse, der betinger, at statstilskuddet skæres ned fra 40 til 25 pct. af det stedlige tilskud. Bibliotekernes muligheder for at opfylde de krav, der stilles til dem i henhold til lovens § 3, stk. 2, er hermed formindsket betydeligt.

Endnu mere nødvendigt er det dog, at der sker en forbedring af centralbibliotekernes økonomiske vilkår med hensyn til

det særlige tilskud. Da det særlige tilskud til centralbibliotekerne i henhold til loven kun kan ydes med højst 20 000 kr., har hovedparten af landets 32 centralbiblioteker betydelige tab på den virksomhed, de i henhold til loven har pligt til at etablere i omegnskommunerne uden for hjembyen. Tilskuddet er, noget urimeligt, alene sat i relation til det tilskud, som centralbibliotekets hjemstedskommune yder, og der tages intet hensyn til størrelsen af det opland, over for hvilket man har pligt til følgende ydelser: for det første udlån til enkeltlånere; for det andet pligt til at stille bøger til rådighed for såvel sognebiblioteker som børnebiblioteker i landkommunerne; for det tredje at fremsætte forslag til boganskaffelser ved oplandsbibliotekerne, hvilket som oftest også kræver besøg på stedet; for det fjerde at påtage sig indbindingskontrol med sognebibliotekerne; for det femte at foretage klassedeling og nummerering af bøgerne; for det sjette ved oprettelse eller nyordning af et bibliotek at udføre hele det grundlæggende arbejde, hvilket kræver mange forhandlinger på stedet, og endelig for det syvende at yde al mulig biblioteksteknisk vejledning i øvrigt for sognebibliotekerne.

Man vil forstå, at løsningen af disse mange opgaver i centralbibliotekernes oplandskommuner særlig i disse år, hvor der heldigvis er stærk grøde i biblioteksarbejdet i landkommunerne, stiller store krav til såvel centralbibliotekernes økonomi som til deres personale. Nødvendigheden af forbedringer i bibliotekernes økonomi trænger sig altså stærkt på, og selv om jeg kan give ministeren ret i, at bibliotekerne ved revisionens udskydelse endnu et år vel ikke kommer i en direkte nødsituation, vil jeg dog udtrykke håbet om, at revisionen i hvert fald kommer til næste år.

Inden jeg slutter, vil jeg gerne have lov til at stille et par spørgsmål til ministeren. Jeg vil for det første spørge, om man i ministeriet er færdig med udarbejdelsen af den nye liste over uddannelsesberettigede biblioteker, der skulle laves, efter at bibliotekaruddannelsen sidste folketingsår blev omlagt ved lov. Jeg er interesseret i at vide, hvor mange uddannelsesberettigede biblioteker der kommer til ud over de 34, der hidtil har været, idet den mangel på biblio-

[Lysholt Hansen.]

tekarer, der allerede er, sikkert vil forstærkes i de kommende år.

Dernæst vil jeg gerne spørge, om ministeren kan sige noget om, hvor mange biblioteker der i de sidste 5 år er overgået til kommunal drift, og endelig er jeg interesseret i at få at vide, hvor langt man er kommet med udbygningen af bibliotekerne i landkommunerne.

Med disse bemærkninger skal jeg på mit partis vegne anbefale det foreliggende lovforslag.

Østergaard: På venstres vegne kan jeg give tilslutning til lovforslaget.

Gertie Wandel: Selv om mit parti er klar over, at tiden på mange punkter er løbet fra tilskudsreglerne, kan vi give tilslutning til lovforslaget. Den indstilling, som biblioteksrådet kom med i januar 1956, og som er blevet færdigbehandlet i undervisningsministeriet, vil nemlig betyde nye millionudgifter for staten, og mit parti kan fuldt ud tilslutte sig, at dette bliver udsat i hvert fald til næste år.

Helge Larsen: Det er ikke første gang, der her i tinget foreligger forslag om et års udskydelse af revisionen af statstilskuddet til bibliotekernes drift; det er heller ikke første gang, udskydelsen begrundes med en henvisning til den økonomiske situation, og i erkendelse af, at de grunde, der i fjor talte for en udsættelse af lovens revision, også foreligger i år, skal jeg på mit partis vegne anbefale, at folketinget tiltræder den foreslåede udskydelse i endnu et år.

Men dertil vil jeg gerne føje endnu et par bemærkninger. Over for de kulturpessimistiske betragtninger, der i disse år tit fremsættes af medborgere, der er bekymret over den kulørte litteratus udbredelse, er det på sin plads at fremhæve den voksende interesse for den gode bog, som kan spores i mange kredse. Jeg behøver blot at erindre om den succes, forlaget Fremad har haft med sine billige udgaver af gode romaner, og om det stigende udlån, folkebibliotekerne kan opvise. Den udvikling, der her er i gang i retning af voksende forståelse af den gode litteratur, bør selvfølgelig fremmes mest muligt, og jeg vil

håbe, at de økonomiske forhold næste år må forme sig sådan, at vi kan gennemføre den af den højtærede minister bebudede revision af biblioteksloven, så at bibliotekerne bliver i stand til endnu bedre end i dag at løse deres folkeoplysende opgaver.

Petra Petersen: Den kommunistiske gruppe kan ikke tiltræde, at man endnu en gang udskyder revisionen af loven om folkebiblioteker. Det samme sagde vi i øvrigt i fjor. Jeg er forbavset over, at den højtærede undervisningsminister nu for tredje gang foreslår at udskyde revisionen af loven om folkebiblioteker. Jeg er så meget mere forbavset, som jeg synes at kunne læse mellem linjerne, at den højtærede minister selv er noget betænkelig ved endnu en gang at udskyde denne revision, hvad der også er grund til at være.

Det er rigtigt, som ministeren har sagt, at folkebibliotekerne i 1950 opnåede store økonomiske fordele, men det er lige så rigtigt, hvad jeg også tror ministeren vil give mig ret i, at vore biblioteker dengang virkelig var i en nødsituation. I dag er der stadig områder, hvor der foreligger en nødsituation. Vore folkebiblioteker er et område, som vi med rette er stolte af. Vi har grund til at være stolte af, at vi en tid har været et foregangsland med hensyn til denne vigtige kulturgren. I 1950 var vi ved at sakke bagud, det gav også den daværende undervisningsminister udtryk for. Vi var ved at komme bag efter vore nabolande, ikke mindst et land som Sverige. Der er i øvrigt mange områder, hvor vi i de senere år, både under og efter krigen, er stagneret eller er gået baglæns. Jeg er derfor ikke så sikker på, at vore folkebiblioteker i dag ikke igen har brug for en hjælpende hånd, og det mener jo også biblioteksrådet. Der er gået 7 år, siden loven af 1950 rettede op på mange års forsømmelser, og prisniveauet er ændret også med hensyn til bøger. Jeg tror, dette betyder meget for vore biblioteker, og jeg tror, vi bør sande det ord, der siger, at stilstand er tilbagegang. Hvis vi ikke nu snart ajourfører denne gren af det kulturelle liv, og det er ikke den mindst vigtige gren, er det efter min mening en nedskæring.

Er det ikke også således, at mange af vore byer, både store og små, lider under

[Petra Petersen.]

trange lokaleforhold i bibliotekerne? Mange af biblioteksbygningerne er for små, for trange, og der er jo byer, der står helt uden lokaler til deres biblioteker. De 1½ eller 2 mill. kr., som ministeren mener vil blive den årlige merudgift for statens vedkommende, hvis vi gennemfører biblioteksrådets forslag, vil vel betyde, at kommunernes udgifter samtidig går ned, og det vil igen betyde, at kommunerne vil få yderligere penge til at udbygge vore folkebiblioteker. I øvrigt synes jeg ikke, at 2 mill. kr. kan være så afskrækkende for staten. Vi har jo overskud på statens budget, og det kan ikke være rigtigt, at vi i Grundtvigs fædreland, i et land med en meget oplyst arbejderklasse, ikke har råd til at ofre 2 mill. kr. på så vigtig en ting som vore folkebiblioteker. Jeg synes ærlig talt ikke, vi kan være bekendt ikke at gøre det.

Jeg vil spørge den højtærede minister, om ikke det er muligt for ham at gå tilbage til sin regering, til sin finansminister, og sige, at nu må tiden være inde til, at vi efterkommer de krav, som er rejst fra vore biblioteksfolks side, og som er så rimelige.

Alfred Jørgensen: Min gruppe kan støtte forslaget om en udskydelse af bibliotekslovens revision.

Undervisningsministeren (Bomholt): Det er uden glæde, jeg endnu en gang har fremsat dette udskydelsesforslag, men forhandlingen i dag viser med al ønskelig tydelighed, at der foreligger en politisk nødvendighed. Dog er det min opfattelse, at vi ikke oftere kan udskyde en revision af loven; vi bliver nødt til at gå ind på de ændringer, som faktisk den hele biblioteksverden står bag, også landbibliotekernes repræsentanter.

Jeg er ikke uenig med den socialdemokratiske ordfører, det ærede medlem hr. Lysholt Hansen, i de bemærkninger, det ærede medlem fremsatte. Det ærede medlem stillede mig tre spørgsmål. Det ærede medlem spurgte, om listen over uddannelsesberettigede biblioteker var færdigudarbejdet. Den er ikke færdigudarbejdet; jeg skal gerne forelægge listen for udvalget. Det ærede medlem spurgte dernæst, hvor mange biblioteker der i de sidste 5 år var overgået til kommunaldrift. Det tør jeg

ikke svare på på stående fod, men dette spørgsmål såvel som det efterfølgende skal jeg skaffe nærmere oplysninger om, og disse oplysninger skal blive tilstillet udvalget. Det tredje spørgsmål drejede sig om udbygning af de landkommunale biblioteker.

Jeg er naturligvis enig med det ærede medlem hr. Helge Larsen i, at en udbygning af bibliotekerne vil være en god foranstaltning over for den kulørte litteratur, den litteratur, der er af for ringe kvalitet. Det er i øvrigt for tiden et af de allerglædeligste tegn, at der er stigende tilslutning til bibliotekerne.

Man skulle i og for sig tro, at besættelsestiden havde bragt den absolutte kulmination på dette punkt, men det viser sig heldigvis, at bibliotekernes udlånstal er ustandseligt stigende. Dette giver naturligvis også slid på bøgerne og medfører, at vi må foretage en økonomisk omlægning, der sætter centralbibliotekerne i stand til i højere grad at udføre det nødvendige arbejde over for landbibliotekerne.

Jeg takker ordførerne for deres udtalelser.

Petra Petersen: Jeg tager kun ordet for give den højtærede undervisningsminister en undskyldning. Jeg sagde før, at jeg havde opfattet ministerens fremsættelsestale således, at han havde visse betænkeligheder ved at udskyde revisionen af loven. Nu siger ministeren, at det er uden glæde, han har gjort det, og jeg beder altså om en undskyldning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Lysholt Hansen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til behandling i et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: De to følgende sager på dagsordenen kan kun med tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

Tredje behandling af forslag til lov om fiksering af ejendomsskyld til staten.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 2605, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 193).

Der var stillet 2 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende på dagsordenen opførte sag, nemlig:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om kommunale ejendomsskatter.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 2605, udvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 193).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslagene sattes først til forhandling.

Jørgen Jørgensen (Ullerup): Efter lovforslagets anden behandling her i tinget har venstre og det konservative folkeparti fundet det rimeligt at stille ændringsforslag til forslag til lov om fiksering af ejendomsskyld til staten. Ændringsforslagenes formål fremgår ganske tydeligt af tillægsbetænkningen. Vi ønsker altså at bringe grundskyldpromillen ned til 4,8, hvilket vi mener gennemsnitligt svarer til den stedfundne stigning i grundværdierne.

Jeg skal ikke sige mere om sagen, men nøjes med at henvise til bemærkningerne i tillægsbetænkningen. Jeg anbefaler tingets ærede medlemmer at stemme for vore ændringsforslag.

Udvalgets ordfører (Holger Eriksen): Der er nu stillet nye ændringsforslag, selv om der måtte en tangforløsning til. Ændringsforslagene repræsenterer den ene halvdel af det forligstilbud, som blev givet i udvalget. Det repræsenterer det, som det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen betegnede som „tilbuddet til flertalspartierne“. Derimod er der ikke stillet noget ændringsforslag, som går i retning af det, man ønskede til gengæld, nemlig lavere fradrag. Jeg går derefter ud fra, at man er enig i, at de fradragsregler, lovforslaget indeholder, er rigtige.

I øvrigt konstaterer jeg, at man her stiller ændringsforslag, hvis gennemførelse vil betyde en forringelse af statens indtægter, uden samtidig at give nogen direkte lovformelig anvisning på, hvorledes man skal skaffe dækning for det tab, finanskassen derved lider.

Jeg anbefaler, at man stemmer imod ændringsforslagene, og jeg anbefaler yderligere, at man, når disse er stemt ned, stemmer for lovforslagene som helhed.

Skytte: Jeg forstod af det ærede medlem hr. Thorkil Kristensens udtalelse her i forgårs, at hans parti ønskede de foreslåede mindstesatser for skattefri bygningsfradrag nedsat. Når der nu ikke stilles ændringsforslag på dette punkt, opfatter jeg det, som det ærede medlem hr. Holger Eriksen gjorde det, nemlig at det må betyde, at venstre har affundet sig med disse fradrag. Hvis det er forkert, beder jeg om at måtte blive rettet.

Jeg tillader mig at gå ud fra, at det samme gælder det konservative folkeparti, idet man vel nu må gå ud fra, at de to partier har stillet alle de ændringsforslag, de kunne nære ønske om at stille. Tidligere under debatten har både venstre og de konservative gjort gældende, at de ønskede, at forholdet mellem grundværdi og bygningsskatter ikke forrykkedes, samt at de to partier ikke ønskede, der skulle svares højere grundskyld af den enkelte ejendom,